

Nefndasvið Alþingis
b.t. umhverfis- og samgöngunefndar
Austurstræti 8-10
150 Reykjavík

7. október 2015

Umsögn um frumvarp til laga um breytingu á lögum um náttúruvernd nr. 60/2013, með síðari breytingum, 140. mál

Sem kunnugt er hafa umrædd lög enn ekki tekið gildi heldur eru enn í gildi lög nr. 44/1999, sem tekið hafa fjölda breytinga. Samorka lagðist á sínum tíma gegn samþykkt nýju laganna og gerðu við þau fjölda alvarlegra athugasemda, líkt og fjölmargir fleiri aðilar. Jákvætt er að með frumvarpinu er brugðist við ýmsum þeim atriðum sem Samorka hefur gagnrýnt við umrædd lög (sem enn hafa ekki tekið gildi), en snemma á þessu ári hélt umhverfis- og auðlindaráðuneytið utan um mjög gott samráðsferli um endurskoðun laganna, með þátttöku fjölda aðila. Í frumvarpinu eru lagðar til jákvæðar breytingar á ákvæðum 9. gr. um varúðarreglu, orðalagi 37. og einkum 57. gr. laganna, 42. gr. um bótarétt og nýtingar- og biðflokki rammaáætlunar haldið til haga gagnvart heimild til friðlýsingar heilla vatnakerfa í 38. gr. Að mati Samorka standa þó fleiri atriði enn útaf borðinu, auk þess sem samtökin myndi kjósa að frekari breytingar yrðu á sumum þessara atriða en lagðar eru til í þessu frumvarpi.

2. gr. frv. / 9. gr. laganna - varúðarreglan

Í 9. gr. er lagt til að orðalagi varúðarreglunnar verði breytt þannig að gildissviðið afmarkist við lögin sjálf og eingöngu stjórnvaldsákvæðanir sem teknar eru á grundvelli þeirra. Þessar breytingar eru nauðsynlegar og til bóta. Hins vegar eru lagðar til viðbætur sem skilgreina beri í reglugerð, m.a. um þær kröfur sem gera beri til gæða upplýsinga, ábyrgð framkvæmdaaðila o.fl. Að mati Samorku eru slíkar kröfur þegar skilgreindar t.d. í lögum um mat á umhverfisáhrifum og óparfi að bæta við regluverki í þessu efni. Gerð er tillaga um að b-liður 2. gr. frv. verði ekki samþykktur.

17. gr. frv. / 37. gr. laganna – forðast beri röskun og framkvæmdabannsheimild

Samorka lagðist á sínum tíma gegn nýrri framkvæmdabannsheimild ráðherra (þar til auglýsing um friðlýsingu eða friðun hefur verið birt) sem kveðið er á um í 37. gr. Í frv., b-lið 17. gr., er lagt til að hámarkstíminn sé nú stytur úr fimm árum í eitt. Er það vissulega til mikilla bóta. Eitt ár er engu að síður afar langur tími fyrir framkvæmdaaðila að vera í algerri óvissu með sínar fjárfestingar sem jafnvel höfðu þegar fengið öll tilskilin leyfi. Samorka leggur því til að hin nýja heimild verði einfaldlega fjarlægð úr lögnum.

Samtökin leggja sem fyrr lykiláherslu á nauðsyn þess að aftur verði breytt því orðalagi í 3. mgr. 37. og 57. gr. nýju laganna að óheimilt sé að raska tilteknum svæðum,

náttúrumyndum, vistkerfum og jarðminjum „nema brýna nauðsyn beri til og sýnt þyki að aðrir kostir séu ekki fyrir hendi.“ Í nágildandi lögum er í 1. mgr. 37. gr. talað um tilteknar jarðmyndanir og vistkerfi sem njóti sérstakrar verndar og sagt að forðast skuli röskun þeirra eins og kostur er. Í frumvarpinu er lagt til að horfið verði aftur til fyrra (nágildandi orðalags) í 57. gr. en í 17. gr. frv. er nú lagt til eftirfarandi orðalag í 1. málsl. 3. mgr. 37. gr.:

Forðast ber að raska svæðum eða náttúrumyndunum sem skráðar hafa verið á C-hluta náttúruminjaskrár nema nauðsyn beri til og annarra kosta hafi verið leitað.

Þarna er vissulega horfið að hluta til frá þeirra nálgun nýju laganna sem hefðu í sumum tilfellum jafnvel gert orku- og veitufyrirtækjum ómögulegt að starfrækja sitt lögbundna hlutverk. Samorka leggur þó til að áfram verði einfaldlega stuðst við orðalag nágildandi laga nr. 44/1999, að forast beri röskun eins og kostur er. Að sjálfsögðu verður ávallt leitað annarra kosta þegar um er að ræða mögulega röskun á svæðum eða náttúrumyndunum á C-hluta náttúruminjaskrár, en í athugasemdum við frumvarpið er hugtakið „nauðsyn“ ekki útskýrt nánar. Í frumvarpi til laganna nr. 60/2013 var (brýn) nauðsyn hins vegar skilgreind með tilvísun í almannahagsmuni en það hugtak ekki skýrt. Á það við um öflun neysluvatns fyrir tiltekna byggð? Hitaveitu? Dreifingu á raforku? Að mati Samorku eru þetta allt saman góð dæmi um almannahagsmuni en samtökin teldu eðilegra að lögin bæru ekki slík skilyrði sem ekki hafa verið skilgreind til fulls.

13. gr. frv. / 31. gr. laganna – akstur utan vega

Í orðalagi c-liðar vísar ein heimild til aksturs utan vega í „línulagnir og lagningu annarra veitukerfa“. Nú lágmarka orku- og veitufyrirtæki að sjálfsögðu allt slíkt eins og þeim er unnt en að mati Samorku væri rétt að bæta þarna við orðinu „viðhald“ (og lagningu... sem sagt), en því miður geta jú orðið bilanir eða komið upp viðhaldspörf á þessum grunnkerfum samfélagsins þótt ekki séu kjöraðstæður til yfirferðar.

Að öðru leyti vísast til umsagna einstakra orku- og veitufyrirtækja, sem fyrr segir.

Virðingarfyllst,

Guðstaf Adolf Skúlason
framkvæmdastjóri